

- 1239 Τῆς μαύρης κότας τὰ φτερά στὴ γῆ νὰ μαδιστοῦνε
καὶ τῆς κακιᾶς γειτόνισσας τὰ μάτια της νὰ βγοῦνε.
1240 Τὸ κρῖμα νάχ' ἢ μάννα σου καὶ τ' ἄδικο οἱ γειτόνοι
καὶ τὸν ἀφορισμὸ ὁ παπᾶς πού δὲ μᾶς στεφανώνει.
1241 Τὸ κυπαρίσσι τ' ἀψηλὸ ἔχει σταυρὸ στὴ μέση,
ἐκεῖνος πού μᾶς χώρισε, ἢ γλώσσά του νὰ πέση.
1242 Τὸ κυπαρίσσι τ' ἀψηλὸ, ἔχει σταυρὸ στὴ μέση,
ὄμοιος μὲ εἶπε νὰ σ' ἀρνηστῶ, ἢ γλώσσα του νὰ πέση
1243 Φωτιά νὰ πέση νὰ καῆ τῆς χήρας τὸ καλύβι,
πού ἔχει μιὰ κόρη ἔμορφη καὶ δὲν μᾶς τὴν ἐδίνει.

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΧΑΡΑΣ

292

Καστανιές

1 Ἦλθε ἡ ὥρα ἢ καλὴ καὶ ἢ εὐλογημένη,
νὰ εἶν' οἱ πόρτες ἀνοιχτές κ' ἢ προῖκα ἀπλωμένα.

Ἡ χαρὰ ἀρχίζε τὴν Πέμπτη, ὁ γαμπρὸς ἔστελνε στὴ νύφη τὰ
δῶρα μὲ τὴν μεγαλειότερη τ' ἀξένη ἢ μὲ μιὰ συγγενικὴ γυναίκα
καὶ τὴν Παρασκευὴ γίνονταν τὸ ἱεροκοκάλεσμα. Ὁ γαμπρὸς ἔστελ-
νε στὸ σπίτι τῆς νύφης τὰ παιχνίδια κ' οἱ πόρτες τοῦ σπιτιοῦ ἦταν
ἀνοιχτές, τὰ κορίτσια στόλιζαν τὴν προῖκα καὶ σεντονιάζαν τὰ
παπλώματα.

- 2 Φέρτε βελόνι κίτρινο καὶ μακαρὰ κινκᾶτο,
νὰ σεντονιάσμε τὸ πάπλωμα γιὰτ' εἶναι νυφικᾶτο.
3 Ἔβγα τῆς νύφης πεθερὰ καὶ τοῦ γαμπροῦ ἢ μάννα,
νὰ δγῆς τὴν προῖκα πῶρχεται μὲ ὄλη τὴν ἀρμάδα.

Σαββάτο πρωὶ τὰ κορίτσια ἔλουζαν τὴ νύφη μὲ τὸ σαπούνι πού
ἔστειλ' ὁ γαμπρὸς.

- 4 Φέρτε νερὸ π' τὸν Δούναβη, σαπούνι ἀπ' τὴν Κρήτη,
νὰ λούσουμε τὸ νιόγαμπρο μαζύτσα μὲ τὴ νύφη.

Ἄμα βράδιαζε πηγαινάν τὰ παλληκάρια μὲ τὴ μουσικὴ νὰ
πάρνε τὸν σύντεκνο καὶ θὰ περνούσανε ἀπὸ τὸ καφενεῖο νὰ πάρνε
τὸν μερμπέρη^{*)} γιὰ νὰ ξουραφίσνε τὸν γαμπρό. Ὁ μερμπέρης

*) «Θρακικά» 1934 σ. 312—343,—1) Κουρέα.

Ξουράφιζε τὸν γαμπρὸ καὶ τὰ παλληκάρια τραγουδοῦσανε στὸ γύρο.

- 5 Φέρτε σαπούνη κρητικὸ καὶ φιλντισένιο χτένι,
νὰ ξουραφίσμε τὸν γαμπρὸ κ' ἡ νύφη μᾶς προσμένει.
- 6 Μπερμπέρη μ', στὰ ξουράφια σου τ' ἀηδόνια κατοικοῦνε,
ποὺ μπερμπερίζεις τὸν γαμπρὸ καὶ γλυκοκελαΐδουνε.
- 7 Μπερμτέρη μ', τὰ ξουράφια σου καλὰ νὰ τ' ἀρματώσης,
θὰ ξουραφίσεις τὸν γαμπρὸ νὰ μὴ τὸν αἱματώσης.
- 8 Μπερμπέρη μ', τὰ ξουράφια σου νὰ τὰ μαλαματώσης,
ξουρίζοντας τὸν κύρ γαμπρὸ νὲ μὴ τὸν αἱματώσης.
- 9 Ἄνεσκομπόθτσε φράγκικα καὶ κάτσε εὐγενᾶτα,
κάτσε στ' ἀργυρὸ σινὶ καὶ μέτρα τὰ φλουράκια.
- 10 Σὲ σένα πρέπει νὰ πατῆς σὲ ζυγισμένο χῶμα,
νὰ σειέται νὰ λυγίζεται τὸ ἄμορφο σου σῶμα.
- 11 Ψιλὲ λιγνὲ μου τσελεμπή, τῆς Πόλης παλληκάρια,
λάμπουν τὰ ματόφρυδα σ' ὅσον ἥλιος ὅσον φεγγάρι.

"Ἄν ὁ γαμπρὸς ἦταν μοναχογιὸς :

- 12 Ζεμποθλί μου σκοῦρο μᾶξι μέσα στὰ λουλουδάκια,
μοναχογιὸς ξεχωριστὸς μᾶξι στὰ παλληκάρια.

Τὸ Σαββάτο ἄφου τρώγανε τὸ βασιλῆα, ὁ γαμπρὸς μέσα σὲ
κοῦπα ἔστειλε τὸν κινὰ στὴ νύφη. Ἐνὰ κορίτσι ποὺ ζῶσε ὁ πατέ-
ρας κ' ἡ μητέρα τ' ἄφου τὸν δούλευε καλὰ μὲ τὸ χερί τὸν ἔβαζε μέσα
στὸ τάσι καὶ βαστώντας τὸ τάσι ἔβραζε τὸ γόσο καὶ τραγουδοῦσε :

- 13 Δόσε μου μάννα μ' τὴν εὐχή σου στὰ κνιάσματά μου
καὶ νὰ φχηθῆς καὶ τὸν γαμπρὸ ποὺ θὰ σταθῆ κοντά μου.
- 14 Βγάλε τὸ δαχτυλίδι σου καὶ εἶναι διαμαντένιο
καὶ μάλαξε καὶ τὸν κινὰ σὲ τάσι ἀσημένιο.
- 15 Βάλε κινὰ στὰ χέρια σου, στὰ πέντε δάχτυλά σου,
νὰ πάρης καὶ τὸν τσελεμπή μέσα στ' ἀρχοντικά σου.

Κυριακὴ, ἡ τελευταία μέρα τῆς νύφης στὸ πατρικὸ σπίτι, κά-
θουνταν παραπονεμένη ποὺ θὰ χῶριζε πὸ τίς γονιοὶ τῆς καὶ τ' ἀδέλ-
φια, οἱ φιληνάδες καὶ κεῖνες λυπημένες τὴν βαστούσανε συντροφιά.
Τὸ μεσημέρι ἄφου ἔτρωγαν, ἄλλαζαν τὴ νύφη καὶ τραγουδοῦσαν:

- 16 Ἄλλάζουνε τὴν νιόνυφη, τῆς βάλουν τὰ χρυσά της,
τὴν καμαρών' ἢ μάννα της καὶ τὰ πεθερικά της.
- 17 Ἄσπρα ἔναι τὰ ροῦχα ποὺ φορεῖς ἄσπρη κ' ἢ φορεσιά σου,
ἄσπρα λουλούδια πέφτουνε ἀπ' τὴν περπατησιά σου.
- 18 Νύφη μου, τὸ φουστάνι σου ἀγγέλοι σὲ τὸ ράψαν
καὶ στὴν δεξιὰ σου τὴν πλευρά τὸ ὄνομα σου γράψαν.
- 19 Πὼς πρέπει τὰ τριαντάφυλλα μεσ' τὴν χρυσὴ τὴν κοῦπα,
ἔτσι πρέπ' κ' ἡ νύφη μας στὰ νυφικά της ροῦχα.

- 20 Ἐχεις μαλλιά τετράξανθα, στίς πλάτες σου ριχμένα,
σέ τὰ χτενίζουν ἄγγελοι μὲ διαμαντένια χτένα.
- 21 Ἐχεις μαλλιά μαλάματα καὶ φρύδια μενεξέδες,
γιὰ σένα κόρη μ', κελαΐδου τ' ἀηδόνια στοὺς μπαξέδες.
- 22 Ἐχεις μαλλιά σὰ θάλασσα καὶ μπόϊ σὰν τὸ κύμα,
καὶ πρόσωπο σὰν Παναγιὰ πού 'ναι μπρὸς στ' Ἅγιο Βῆμα.
- 23 Ἐχεις ὠραῖα μάτια κι' δλόχρυσα μαλλιά,
καμάρι τοῦ χωριοῦ μας, πρώτη στή γειτονιά.
- 24 Νύφη μου, καλορίζικη ἀπ' ὄλες τὶς νυφάδες,
πού σέ καλομοιράνανε οἱ δώδεκα Μοιράδες.
- 25 Νύφη μου τὰ μαλλάκια σου στίς πλάτες σου ριχμένα,
ἄγγελοι τὰ χτενίζουνε μὲ διαμαντένια χτένα.
- 26 Ξανθα μαλλιά καὶ ξέπλεχτα στίς πλάτες σου ριχμένα,
ἄγγελοι σέ τὰ χτενίζουνε, μὲ διαμαντένια χτένα.
- 27 Ταμπακίερα τοῦ βασιλέ, εἶνε τούτ' ἡ κόρη,
μὴδ' ἄνεμος τὴν φύσησε μὴδ' ἥλιος τὴν ἐθώρει.
- 28 Σαράντα πλεξοῦδες μοὶ ἡ ποιὸς κάθε καὶ σέ πλέχει;
ποιὸς ἔχει νοῦ καὶ λογισμὸ τραγούδια νὰ σέ λέγη;

293
 ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ νύφη σηκώνονταν, ἔκαμνε μετάνοια, φίλοσε τὸ χέρι τῆς μητέρας, τοῦ πατέρα, τοῦ θεοῦ, τῆς θεῆς κι' ὄλοι τὶς ἡλικιωμένους μὲ τὴν ἀράδα, φίλοσε τ' ἀδελφὰ καὶ τὶς φιληνάδες.

- Προσκύνα νύφη, φίλησε τῆς μάνας σου τὸ χέρι,
γιὰ νὰ σέ δόση τὴν εὐχή, νὰ ζήσης μὲ τὸ ταῖρι.
Στὴ πόρτα τς δὲ ματάρχεσαι, στὴ πόρτα τς δὲ πατάεις
κι' ἂν ἔρχεσαι καμμιά φορὰ θὰ βιάζεσαι νὰ φύγης.
- 29 Κάνε μετάνοια, φίλησε τῆς μάνας σου τὸ χέρι,
γιὰ νὰ σέ δόση τὴν εὐχή νὰ πὰ νὰ κάνης ταῖρι.
- 30 Κάνε μετάνοια, φίλησε τῆς μάνας σου τὸ χέρι,
γιατί θὰ πᾶς στὴν ἐκκλησιὰ νὰ πὰ νὰ κάνης ταῖρι.
- 31 Τὸ δέντρο πού ποτίζατε μέσα εἰς τὴν αὐλή σας,
τώρα θὰ σᾶς τὸ πάρουνε καὶ δόστε τὴν εὐχή σας.

1) Τὰ περασμένα χρόνια τὰ κορίτσια ἔκαμναν τὰ μαλλιά τους πολλές πλεξοῦδες εἰς τῆς Ἀρετῆς τὸ τραγούδι ἡ μάνα τῆς τὴν ψιλοτσουτσουρίζει= τὴν πλέχει ψιλές πλεξοῦδες. Στὴ Σηλυβρία τὰ Τουρκάκια ἔκαμναν τὰ μαλλιά τους πολλές ψιλές πλεξοῦδες ἔδεναν κάτω στίς ἄκρες τῆς μιάς πλεξοῦδας μὲ τὴν ἄλλη μὲ ἓνα κορδόνι, ἔβαζαν κ' ἓνα γαλάζιο χάντρο γιὰ τὸ μάτι. Ἄπο πάνω συνήθως φοροῦσαν χρωματιστὸ φακίολι.

"Αν ἡ νύφη δὲν εἶχε μητέρα :

- 32 Νὰ τῶξερε ἡ μάμμα σου πὼς γίνετ' ἡ χαρά σου
νὰ πεταχτῆ π'τὰ μνήματα νὰ φιλήσ' τὰ στέφανά σου.
33 Σήμερις γίνεται χαρά, σηκώνεται σημαία,
ἡ νύφη ὅπου γίνεται, εἶναι δίχως μητέρα.

"Αν δὲν εἶχε καὶ πατέρα :

- 34 "Αχ ὀρφανοθρεμμένη μου, πὸ μάμμα κι' ἀπὸ κύρη,
σάν τὸ καράβι στὸ γιαλὸ χωρὶς καρaboκύρη.
35 Σήμερα ἐσυργιάνιζα μέσα στὸ μπεζεστένι,
ἔμαθα πὼς παντρεύεται μιὰ ὀρφανοθρεμμένη.

"Αν εἶχε στὴν ξενιτειά ἀδελφό :

- 36 "Αἶντε νὰ πῆτε τοῦ παπα, ἡ ἀνῆψη νὰ βλογήση,
γιὰ νᾶρθη τ' ἀδελφάκι τῆς ἀνῆψης νὰ φιλήση.
37 Ἡ νύφη πιά παράτησε καὶ τὴν κέβεντσοῦνη
καὶ περπατεῖ περίλυπη μὲ τὴν λαπεινοῦση.
38 Πῆγε δένδρο, κίνησε κίνησε ὑπὸ τὴν ἄσπρη,
κίνησε δάφνη φουντωτὴ καὶ κροστάλεγια βρύση.
39 Νύφη μου, ποιὸς ἐστόλισε αὐτὸ τὸ νυφιστόλι,
ἡ Παναγία κι' ὁ Χριστὸς κι' ὁ ἁγῶδεκ' Ἀποστόλοι ;
40 "Ὅσα πούπουλα κι' ἂν ἔχει εἰς τῆς νύφης τὴν αὐλή,
ὄσα ἄστρα κι' ἂν ἐβλέπει, τόσες λίρες νὰ πατῆ.
41 Σήμερις μαῦρος οὐρανός, σήμερις μαύρη μέρα,
σήμερις ἀποχωρίζεται ἡ κόρ' ἀπ' τὴ μητέρα.
42 Σήμερις γίνεται χαρά, γίνεται πανηγύρι,
σήμερις ἀποχωρίζεται ἡ κόρ' ἀπὸ τὸν κύρη.
43 Ἀγγελοκαμωμένη μου ποιὸς σ' ἔδοκε τὴ χάρη,
ποιὸς ἅγιος σὲ ζωγράφισε νὰ τὸν ἐστείλω λάδι ;

Οἱ φιληνάδες ἔβαζαν στὴ νύφη τὸν ἀέρα¹⁾ καὶ τὴν κερλάντα, ἡ συντέκνη ἐτοίμαζε τὰ τέλια²⁾, τὰ ντύλιζε στὸ μεγάλο γλυτήρι κ' ἔκαμνε τρεῖς θελειές, τὶς ἔκοφτε κ' ἔκαμνε τρία μεγάλα ζγαρδιά, τᾶ-

1) Πέπλο 2) Τρές. Τὸ στόλισμα τῆς νύφης μὲ τρές τῶλεγαν τέλιασμα καὶ τράνωμα.

βαζε στη φουρκέτα κι' αν είχε κορίτσι, αυτό τὰ σκάλωνε στῆς νύφης
τὸ κεφάλι καὶ τραγουδοῦσανε :

Τὸ ταῖρι σ', ἀξιώθηκε νὰ κάνης τὴ χαρὰ σου,
σύρμα καὶ τέλι σ' ἔστειλε νὰ πλέξης τὰ μαλλιά σου.

Τὰ μαλλιά σ' εἶναι μετὰξι
καὶ πλέκονται μὲ τάξη.

Φέρτε χτένια συντεφένια, τέλεια μαλαματένια,
νὰ πλέξουμε τὴν πέρδικα, ποὺ θὰ διαβεῖ στὰ ξένα.

Στὰ ξένα καὶ στὰ μακρὰ
καὶ στοῦ γαμπροῦ τὰ χέρια.

Ἦλθε ὁ τίμιος καιρὸς καὶ βλογημένη ὥρα,
νὰ σμίξῃ τὸ γαρούφαλο, μὲ τὴν χρυσὴ τὴν βιόλα.

Βιόλα μου βαρακωμένη
καὶ στὰ ἄνθη στολιζόμενη.

Σήμερ' ἐσυργιάνιζα μέσα στὸ περιβόλι,
ἔμαθα ποὺ παντρεύεται τὸ βασιλὲ ἡ κόρη.

Βασιλὲ βασιλοπούλα

καὶ μεγάλ' ἀρχοντοπούλα.

Σήμερα πέντε ποταμοὶ εἶναι σταματημένοι,
κ' ἡ νύφ' ἀπὸ τ' ἀδελφια τῆς εἶν' ἀποχωρισμένη.

Νυφοπούλα νὰ γερᾷς
καὶ νὰ μὴν ἀναστεινάξης.

44 Τώρα γαμπρὸς στολιζεται καὶ βάνει τὰ χρυσὰ του
καὶ πάγει νὰ πάρ' τὴν πέρδικα μέσα στὴν ἀγκαλιά του,

45 Λάμπει ὁ ἥλιος λάμπει, λάμπουν τὰ κάλλη σου,
λάμπουν καὶ τὰ τέλια πάνω στὸ κεφάλι σου.

295

Τὰ παλληκάρια μὲ τὰ παιχνίδια ἔπερναν τὸν σύντεκνο γιὰ ν'
ἀλλάξνε τὸν γαμπρό. Ὁ γαμπρὸς πατοῦσε μέσα στὸ σιδεροσίφι¹⁾
ἔπου ἦτανε ριχμένα ρύζι, σταπίδες καὶ φουντούκια.

Τὰ παλληκάρια τραγουδοῦσαν καὶ τὸν ἄλλαζαν:

Ὅλ' οἱ λιγνοὶ ἀλλάξανε κι' ὄλοι λαμπροφόρεσαν,
μὰ γὼ λιγνὸς δὲν ἄλλαξα, δὲν ἐλαμπροφόρεσα.
Μόν' μιὰ Λαμπρή, μιὰ Κυριακή, μιὰ πίσσημη ἡμέρα,
πέρνω τὰ ρουχαλάκια μου καὶ στὸν λουτρὸ πηγαίνω.

1) Μεγάλο χάλκινο ταψί μὲ χεῖλος στενὸ ὡς ἓνα μικρὸ δάκτυλο.

- 5 Βρίσκω τὸν λουτρό σβυστό, τὶς γοῦρνες στερεμένες,
 φυσῶ κι' ἀνάβω τὸν λουτρό, κλαίω γεμίζω γοῦρνες,
 λούγομαι σφουγκίζομαι, χτενίζομαι κι' ὄξω βγαίνω.
 Δεξιὰ κάμαρα τοῦ λουτροῦ κάθε πανώρια κόρη,
 νὰ τὴν μιλήσω ντρέπομαι, νὰ τῆς τὸ πῶ φοβοῦμαι.
- 10 Νὰ τὴν εἰπῶ γαροφαλιά καὶ κείνη κόμπους ἔχει,
 νὰ τὴν εἰπῶ τριανταφυλλιά καὶ κείνη ἀγκάθια ἔχει,
 νὰ τὴν εἰπῶ χρυσὸ πουλί καὶ κειὸ ¹⁾ πετᾶ καὶ φεύγει,
 νὰ τὴν εἰπῶ ἄστρο τ' οὐρανοῦ καὶ κείνο βασιλεύει.

Στοῦ γαμπροῦ ἦταν ἔτοιμοι, ὁ κουμπάρος μὲ τοὺς καλεσμένους
 πήγαιναν νὰ πάρνε τὸν παπὰ μὲ τὴ μουσικὴ καὶ νὰ πᾶνε στοῦ γαμ-
 προῦ, ἀπὸ κεῖ ξεκινούσανε νὰ πάρνε τὴ νύφη, γιὰ νὰ πᾶνε στὴν
 ἐκκλησία γιὰ τὴ στεφάνωση.

Μπροστὰ ἢ μουσικῆ, τὸ σινὶ τοῦ κουμπάρου μὲ τὶς λαμπάδες, τὰ
 στέφανα, τὸ στεφανοπάνι ²⁾ ἀνοιγμένο νὰ κρέμονται οἱ ἄκρες· ὁ
 σύντεκνος βαστοῦσε τὸν γαμπρό, στο πλάι ὁ πατέρας, ἡ μητέρα, ἡ
 συντέκνισσα, τ' ἀδελφία, οἱ συγγενεὶς καὶ πίσω ὅλο τὸ ψύχι, μπρὸς
 οἱ ἄντρες καὶ πίσω οἱ γυναῖκες.

Ὅλοι στέκουνταν στὴν αὐλή, το παιγνίδια ἐπαιζᾶν λιπητερά
 τὸν σκοπὸ τῆς νύφης. Ἀπάνω ἀνέβαινε ὁ γαμπρὸς μὲ τὸν σύντεκνο,
 τὴν συντέκνισσα. Δυὸ συγγενικά κορίτσια τὴν ἐπιαναν κατ' ἀπ' τὶς
 μασχάλες καὶ τὴν κατέβαζαν :

- 46 Ἀφίνεις τὴ μητέρα σου, τὴν παραπονεμένη,
 σὰν ἐκκλησιά ἀλειτούργητη, σὰ χώρα βουλιασμένη.
- 47 Γαμπρέ μου, σὲ παρακαλῶ μὴ χάρη θὰ μᾶς κάνεις,
 τὸ ἄνθος ποὺ σὲ δόσαμε, νὰ μὴ μᾶς τὸ μαράνεϊς.
- 48 Γαμπρέ μου, σὲ παρακαλῶ, μὴ χάρη νὰ μὲ κάνης,
 ποτὲς τὴν θυγατέρα μου νὰ μὴ τήνε ψυχράνης.
- 49 Ὠρα καλή σου πέρδικα, καὶ στοῦ Χριστοῦ τὴν ὦρα
 καὶ νὰ γεμίση ἡ στράτα σου γαρούφαλα καὶ ρόδα.
- 50 Τὸ δένδρο ποὺ σὲ φέρνουμε γαμπρέ μου στὴν αὐλή σου,
 ροδόστομο τὸ πότιζα νὰ τῶχης σ' ὅλη τὴ ζωὴ σου

Κάτω τὴν νύφη ἐπιανε ὁ ἀδελφός της, γιὰ δυὸ συγγενικά παλλη-
 κάρια κι' ἅμα βγαίνανε ἀπ' τὴν ξώπορτα τὴν γυρνούσανε ν' ἀποχαι-
 ρετήσ' τὸ πατρικὸ σπίτι, Ἔσκυβ' ἡ νύφη τὸ κεφάλι καὶ στέκουνταν,

1) Κεῖνο.—2) Τὸ ὕψασμα γιὰ φόρεμα ποὺ ἔδινε ὁ κουμπάρος γιὰ τὴ νύφη.

ὁ πατέρας πὸ τὸ παράθυρο τὴν λύχνιαζε ¹⁾ μὲ ρύζι, μὲ παράδες καὶ τὴν ἀσήμωνε.

- 51 Στὴν πόρτα δῖπου σταθεῖς καλὰ νὰ πρποκυνήσης,
νὰ σφίξης τὴν καρδοὺλά σου νὰ μὴ λιγοθυμήσης.
52 Σ' ἀφίνω γειὰ σπιτάκι μου, γιὰτ' ὁ γαμπρὸς παντέχει,
παρηγόρα τὴ μάννα μου, κι' ἄλλο κορίτσ' δὲν ἔχει.
53 Φέξε φεγγαράκι μου κι' ἄστρα μου σταθῆτε,
νὰ πάρουμε τὴ νύφη μας κ' ὕστερα περπατήτε.
54 Ἔλα Χριστέ καὶ Παναγιὰ μὲ δώδεκα Ἀποστόλοι,
ἐλάτε νὰ βλογήσετε αὐτὸ τὸ νυφοστόλι.
55 Σὺ εἶσαι νυφοπούλα μου, τοῦ Γεναριοῦ ζεμπούλι,
ὀποῦ κοιμᾶσαι καὶ ξυπνᾶς, πάντα μὲ τὸ τραγούδι.
56 Τὸ περιστέρι μίσεψε ἀπὸ τὴν γειτονιά του,
καὶ πάγει σ' ἄλλο μαχαλά, νὰ στήση τὴ φωλιά του.
57 Ἡ μάννα πού σε γέννησε εἶχε περίσσια χάρη,
συνέρσε τὸν οὐρανὸ καὶ ὁ ἕκαμε φεγγάρι.

“Ὅταν ἔφθαναν στὴν πόρτα τῆς ἐκκλησίας τὰ παιχνίδια σὺ-
παιναν.

Ὁ παπᾶς μὲ μαλμουδιές, φάλλοντας τὸ «Ἄξιον ἐστὶ μακαρίζεῖν
σε τὴν Θεοτόκον», ἔπερνε πρῶτα τὸν γαμπρὸ ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὴν
ἔβαζε νὰ σταθῆ μέσα στὸν χορὸ, μετὰ ἔπερνε τὴ νύφη νὰ τὴν ἔβα-
ζε πλάγι στὸν γαμπρὸ κι' ὁ κορμὸς γέμιζε τὴν ἐκκλησία. Στὰ στε-
φανώματα ἢ συντέκνη ἔρριχνε στοὺς ὤμους τοῦ γαμπροῦ καὶ τῆς νύ-
φης τὸ στεφανοπάνι.

Μόλις τελείωναν τὰ στεφανώματα τὰ παλληκάρια ἔρριχναν
τουφεκιές ἔξω πὸ τὴν ἐκκλησία, κ' ἡ μουσικὴ ἀρχίνιζε νὰ προχωρῆ
σιγὰ σιγὰ.

“Ὅταν ἔφθαναν στὸ σπῆτι τοῦ γαμπροῦ:

- 58 Ἀνοιχτε πόρτα τοῦ γαμπροῦ, πόρτα τῆς μαυρομάτας,
νᾶμπ' ὁ γαμπρὸς μὲ τσόχινά κ' ἡ νύφη μὲ κνικᾶτα.
59 Ἀπὸ εὐγενικοὶ γονιοὶ καὶ τιμημένη γέννα,
διαλέξαμε καὶ πήραμε, κοντσέ ἀπὸ τὴ Βιέννα.
60 Ἀσπρο σταφύλι ραζακὶ καὶ κόκκινο κεράσι,
τ' ἀντρόγυνο πού ἔγινε, νὰ ζήση νὰ γεράση.
61 Ἐμορφα πού ταιριάσατε, τὰ δυὸ σας ἕνα μπόι,
σάν τὰ κυπαρισσόδεντρα ποῦναι στὸ περιβόλι.

1) Ραίνει.

Οί συγγενείς τοῦ γαμπροῦ πείραζαν τοὺς συμπεθέρους πού τοὺς πήραν τὴ νύφη.

Τὸν πατέρα τῆς νύφης, τὴν μητέρα, τ' ἀδέλφια, τοὺς συγγενεῖς κι' ὄλο τὸ νυφοστόλι, τοὺς καλεσμένους ἀπὸ τὸ μέρος τῆς νύφης τοὺς κερνούσανε, μὲ τὰ παιχνίδια τοὺς πήγαιναν στὸ σπίτι τους καὶ δὲν ξαναπήγαιναν στὴ χαρά.

* Ἡ συντέκνη σήκωνε τὴ νύφη νὰ χορέψνε τὸ χορὸ τῆς νύφης.
* Ἡ νύφη ἔσερνε τὸν συρτὸ καὶ τὴν ἐπιαναν κοπέλλες καὶ κορίτσια.

63 Ἐλάτε πιάστε τὸν χορὸ ὄλες οἱ παντρεμμένες
καὶ τὸ κατόπ' οἱ λεύθερες καὶ ἀρραβωνιασμένες.

64 Ἐγύρισα Ἀνατολὴ, ἐγύρισα καὶ Δύση,
δὲν εἶδανε τὰ μάτια μου τέτοια ὠραία νύφη.

65 Γαλάζια πέτρα τοῦ γιαλοῦ καὶ διαμαντένια δόξα,
καντήλα τῆς μητρόπολης εἶναι ἡ νύφ' ἀπόψα.

66 Κουμπάρα, πού στεφάνωσες μὲ τὴν πολλὴ χαρά,
νὰ σ' ἀξιῶση ὁ Θεὸς νᾶσαι καὶ στὰ παιδιά.

67 Νύφη μου καλορίζικη, νύφη μου, νὰ γεράσης,
νύφη μου, μὲ τὸν νέο σου ὠραία νὰ περάσης.

68 Νύφη μου καλορίζικη, πειὸς σ' ἔδωσε τὴν χαρὴ
πού τῶβρες καὶ τὸ διάλεξες αὐτὸ τὸ παλληκάρι;

69 Νύφη μου καλορίζικη, χαρὰ στὸ ριζικό σου,
πού πήρες τέτοιον ἄγγελο εἰς τὸ προσκέφαλό σου.

70 Νύφη μου καλορίζικη νὰ ζήσης γὰ γεράσης
καὶ τοῦ Ἀβραάμ τὰ καλὰ ἐσύ νὰ τ' ἀπολαύσης.

71 Ὅσες χαρὲς κι' ἂν ἔτρεξα δὲν εἶδα τέτοια νύφη,
πῶχει τὸν ἥλιο πρόσωπο καὶ τὸ φεγγάρι στήθη.

72 Ποιὸς ἦταν ὁ προξενητὴς πού νέβηκε τὴ σκάλα,
καὶ διάλεξε καὶ ἔπειρε τὴν κόρη τὴ σουλτάνα,

73 Βασίλισσα νὰ ἦσουνε δὲ θᾶχες τέτοια χάρι,
νᾶσαι ἀνθὸς τῶν κοριτσιῶν τῆς γειτονιάς καμάρι.

74 Σ' ὄσους γάμους κι' ἂν ἐπήγα τέτοια νύφη δὲν τὴν εἶδα,
νᾶχη κούτελο φεγγάρι καὶ λαιμὸ μαργαριτάρι.

75 Σὺ εἶσαι νυφοπούλά μου, κορώνα τοῦ λεβάντη,
ἀφρὸς τοῦ μαργαριταριοῦ κι' ἀτίμητο διαμάντι.

76 Τῆς νύφης πρέπει γιασεμί καὶ τοῦ κουμπάρου βιόλα
καὶ τοῦ γαμπροῦ γαρουφαλιά γιατί μυρίζει ἀπ' ὄλα.

* Ἄν ἡ νύφη ἦτανε μοναχοκόρη:

77 Χόρεψε χαῦδεμένη μου, μαλαματένια βοῦλα,
νὰ σὲ χαρῆ ἡ μάννα σου πού σ' ἔχει μοναχοῦλα.

- 78 Γαλάζια πέτρα τοῦ γιαλοῦ κι' δλόχρυσή μου βοῦλα.
 νά σέ χαρή ἡ μητέρα σου πού σ' ἔχει μοναχοῦλα.
 79 Πράσινη πέτρα τοῦ γιαλοῦ με ἀσημένια βοῦλα,
 νά σέ χαρή ὁ πατέρας σου πού σ' ἔχει μοναχοῦλα.

296

Ὁ χορὸς ἀναφτε, ὁ συρτὸς γυρνοῦσε στὸν πεταχτὸ χασάπικο
 καὶ πάσα ἔπεφταν στοὺς παιχιδιάτορες.

- 1 Ἔχεις δυὸ μάτια σὰν ἐλιές Σὺ σαι ἥλιος καὶ πυρώνεις
 εἶναι γιομᾶτο μαργιολιές, 10 κι' ὅλες τίς καρδιές λαβώνεις.
 Ἔχεις δυὸ ματάκια μαῦρα Τὰ μαλλιά σ', εἶναι πλεγμένα
 πού νά τᾶχανες νά ταῦρα. καὶ στὸ σύρμα ντυλιγμένα.
 5 Κλαίγω καὶ φωνάζω Τὸ ἐρωτικόν σου βλέμμα
 καὶ γιὰ σέ ἀναστενάζω. μ' ἔκανε νά φτύνω αἶμα.
 Σὺ σαι ἥλιος τῆς ἡμέρας 15 Τὸ ἐρωτικόν σου πάσο
 τῆς αὐγῆς κρύος ἀέρας. θά μὲ πᾶν' τὸν νοῦ μ' νά χάσω.

Ὁ σύντεκνος σήκωνε τὸν γαμπρὸ σηκώνουνταν καὶ τὰ παλλη-
 κάρια κι' ὁ γαμπρὸς ἔσερνε τὸν χορὸ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 80 Χορεύουμε τὸν κύβω γαμπρὸ, με θάξω με καμάρι
 νά τὸν χαροῦνε σὲ γονιάς, κ' ἡ νιά τοῦ θά τὸν πάρει.
 81 Γαμπρέ μου καλορίζικε, νά ζῆς καὶ νά γεράσης,
 τὴν νέα πού ἀπόλαμνε κ' εἶνα νά ἐπεράσης.
 82 Γαμπρέ μου, τοῦ μόσχου στὸ κλαδί καὶ τῆς ἐλιάς τὸ φύλλο
 ἐσὺ ἦσουν πού γεννήθηκες ἀντάμα με τὸν ἥλιο.
 83 Ἐσ' εἶσαι πύργος με γυαλιά, καθρέπτῆς με συντέφια,
 ἐσὺ εἶσαι ὁ καλλίτερος ἀπ' ὅλα σου τ' ἀδέλφια.
 84 Ζεμποθλί μου, μαβί, μέσα στὰ λουλουδάκια,
 μοναχογιὸς ξεχωριστὸς μέσα στὰ παλληκαράκια.
 85 Ἄετέ μου χρυσοπράσινε με ἀσημένιες πλάτες,
 ὅταν περνᾶς λεβέντη μου λαμποκοποῦν οἱ στράτες.
 86 Σὰν κυπαρίσσι νά σταθῆς, σὰν δέντρο νά ριζώσης,
 σὰν ἐκκλησιά δεσποτικὴ ἔτσι νά στερεώσης.

Ὅταν χόρευε ὁ γαμπρὸς κ' ἡ νύφη:

- 87 Ἄφσε τὸ μαντηλάκι καὶ πιάσ' τὸ χέρι της
 κι' ὁ κόσμος τὸ γνωρίζει, πού 'σαι ταῖρι της.
 88 Γαμπρὸς εἶναι τὸ μάλαμα καὶ νύφη τὸ διαμάντι
 κουμπάρος πού στεφάνωσε ὡσὰν τὸν ἥλιο λάμπει.
 89 Γαμπρὸς εἶναι τὸ κάτεργο κ' ἡ νύφη ἡ φρεγάδα,
 κουμπάρος καπετὰν πασαῶς, πού σέρνει τὴν ἀρμάδα.

- 90 Γαμπρέ, μη λυπηθείς φλουριά και κάμ' ένα κλουβάκι
καί βάλε τήνε νιόνυφη ποῦναι κοπελλουδάκι.
- 91 "Ένα τραγούδι θά σέ πῶ, ἐπάνω στό ρεβίθι,
χαρά στά μάτια τοῦ γαμπροῦ, πού διάλεξε τή νύφη.
- 92 "Έμορφα πού ταιριάσατε, τὰ δυὸ σας ἕνα μπόι,
σάν τὰ κυπαρισσόδεντρα, ποῦναι στό περιβόλι.
- 93 "Η νύφ' εἶναι γαρύφαλο, γαμπρός γαρουφαλάκι,
μ' ἀλήθεια ἡ κουμπάρα μας μιὰ ράμνα ¹⁾ γιασεμάκι.
- 94 Μαλαματένιος ἀργαλειός,
νά ζῆ ἡ νύφη κι' ὁ γαμπρός.
- 95 "Ὡς πρέπει τ' ἄσπρο τ' ἄλογο στό πράσινο χορτάρι,
ἔτσι πρέπει κ' ἡ νύφη μας εἰς τοῦ γαμπροῦ τὸ πλάγι.
- 96 Λεβέντης εἶσαι μάτια μου, λεβέντικα χορεύεις,
λεβέντικα πατεῖς στή γῆ καὶ κορνιαχτὸ δὲ πέρνεις.
- 97 Σήκω γαμπρέ, τὸ χέρι σου καὶ κάνε τὸ σταυρό σου,
καὶ παρακάλε τὸν Θεὸ νά εἶ τὸ στεφάνό σου.
- 98 Σύντεκνε, πού στεφάνωσες καὶ ἔβλεπες στεφάνι,
νά σ' ἀξιῶση ὁ Θεὸς νά βάλῃ καὶ τὸ λάδι.
- 99 Σύντεκνε, πού στεφάνωσες καὶ εἶσαι κουπαρίσσια
νά σ' ἀξιῶση ὁ Θεὸς νά ληθῇ καὶ στα βαρτίσσια.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

"Αν ὁ κουμπάρος ἦτανε ἐλεύθερος :

- 100 Κουμπάρε, πού στεφάνωσες καὶ εἶσαι δίχως ταῖρι,
νά σ' ἀξιῶση ὁ Θεὸς νά βρῆς καὶ σὺ τὸ ταῖρι.
- 101 Κουμπάρος πού στεφάνωσε τὸ ταιριακτὸ ζευγάρι,
κόρη πλουσία κ' ἔμορφη εὐχόμαστε νά πάρῃ.
- 102 Χορεύει ἡ νύφη κι' ὁ γαμπρός χορεύει τὸ γαμπροστόλι,
νά τις ἀξιῶση ὁ Θεὸς νά παντρευτοῦνε ὄλοι.

297

Σ' ὄλες τις χαρὰς ἐπήγα	νάν' οἱ καλεσμένοι ὄλοι
τέτοι' ἀντρόγυνο δὲν εἶδα,	ἕνας, ἕνας διαλεγμένοι,
νάν' ἡ νύφη περιστέρι	νάν' τὰ παλληκάρια ὄλα
κι' ὁ γαμπρός χρυσὸ ξεφτέρι,	10 σάν τὰ λεοντάρια,
5 νάναι ἡ κουμπάρα	νάν' καὶ τὰ κορίτσια ὄλα
σάν ὀλόχρυση λαμπάδα	ἔμορφα σάν κυπαρίσσια.

1) Γιασεμιά πολλά περασμένα σέ τσακνάκι.